

Kunnanvaltuusto	§ 41	03.05.2021
Kunnanhallitus	§ 128	17.05.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 121	06.10.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 140	03.11.2021
Kuntakehityslautakunta	§ 24	16.02.2022
Kuntakehityslautakunta	§ 44	16.03.2022

Valtuustoaloite yhtäläiset oikeudet koulukuljetuksiin molempien vanhempien luota

242/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 03.05.2021 § 41

Kokoomuksen valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 3.5.2021:

"Valtuustoaloite yhtäläiset oikeudet koulukuljetuksiin molempien vanhempien luota

Nykypäivänä uusioperheet ja lasten yhteishuoltajuus ovat yhä tavanomaisempia perhetilanteita. Avioeron jälkeen moni lapsi asuu ns. kahdessa kodissa eli lapsi asuu vuorotellen molempien vanhempiensa luona.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan perusopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukyytiin silloin, kun lapsen koulumatka on yli viisi kilometriä. Oppilaalla on oikeus myös maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, jos matka oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen olisi oppilaalle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Tällä hetkellä Mäntsälässä lapsella ei ole mahdollisuutta saada koulukuljetusta kuin yhdestä osoitteesta, joka on väestötietojärjestelmään merkitty vakituiseksi asuinosoitteeksi. Monessa perheessä tämä vaikeuttaa perheiden sujuvaa arkea. Ensi sijassa tässä tilanteessa kärsii lapsi, mutta myös vanhemmat ovat epätasa-arvoisessa asemassa, koska toiselle vanhemmalle, jonka osoitetta ei ole merkitty lapsen vakituiseksi asuinosoitteeksi, syntyy velvollisuus huolehtia koulukyydeistä niin käytännössä kuin taloudellisesti.

Yksikään eroperheen lapsi ei tee yhtään enempää koulumatkoja kuin hän tekisi vanhempien ollessa yhdessä. Mäntsälä voisi tässä asiassa profiloitua perhe- ja lapsiystävällisenä kuntana, joka huomioi lapsen edun ja takaa lapsille yhtäläiset oikeudet koulukuljetuksiin riippumatta siitä, kummasta kodista lapsi aamulla lähtee.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kunta selvittää mahdollisuuden tarjota koulukuljetuksen piiriin kuuluville peruskoululaisille maksuton koulukuljetus molempien vanhempien osoitteesta, jos heillä on yhteishuoltajuus.

Mäntsälässä 3. päivänä toukokuuta 2021

Kokoomuksen valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 17.05.2021 § 128

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen konsernipalveluille valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kuntakehityslautakunta 06.10.2021 § 121

Vuoden 2019 lopussa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettua lakia muutettiin siten, että laki tunnistaa lapsen vuoroasumisen. Vuoroasumisessakin lapsella on vain yksi virallinen asuinpaikka, jonka perusteella kunta osoittaa oppilaan lähikoulun. Lapsen koulupaikka määräytyy sen perusteella. Kunnan perusopetuslain mukaisen koulumatkaetuuden järjestämisvelvollisuus syntyy vain lapsen virallisesta asuinpaikasta. Asiasta on myös aiempaa oikeuskäytäntöä, esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu vuodelta 2006 (KHO 14.3.2006/540).

Se, että lapsella vanhempien valitseman asumisjärjestelyn seurauksena ei ole mahdollisuutta maksuttomaan koulukuljetukseen tai sitä vastaavaan avustukseen toisen vakituisen oleskelupaikkansa osalta, ei loukkaa perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempaa, jonka luona hän ei asu.

Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (190/2019 7b.§) mukaan kun sovitaan vuoroasumisesta tai tapaamisoikeudesta, sopimuksesta tulee ilmetä vuoroasumisen taikka tapaamisen ja luonapidon tarkemmat ehdot. Vuoroasumista koskevaan sopimukseen on kirjattava, kumpi koti lapsen viralliseksi asuinpaikaksi. Tarvittaessa voidaan sopia, miten vastuu vuoroasumisen tai tapaamisoikeuden toteuttamisesta aiheutuvista kuljetuksista tai matkakuluista jakautuu osapuolten kesken.

Perusopetuslain 32 §:ssä määritellään ehdot, joiden täyttyessä opetuksen järjestäjä on velvollinen järjestämään oppilaille maksuttoman koulukuljetuksen tai myöntämään riittävän avustuksen kuljettamista tai saattamista varten. Perusopetuslain 32 §:n soveltamisen käytännöistä päättää hallintosäännön mukaan Mäntsälässä sivistyslautakunta, joka hyväksyy esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevat periaatteet. Lähtökohtana on oppilaiden tasavertainen kohtelu.

Mäntsälän kunnan sisällä koulua käyviä peruskoululaisia on noin 2620,

joista tällä hetkellä koulukuljetuksen piirissä on noin 690 oppilasta. Näihin lukuihin ei sisälly esiopetuksessa olevat oppilaat.

Kahdessa osoitteessa asuvien oppilaiden kohdalla kuljetusten järjestämisessä on huomioitava mm. seuraavia asioita:

- Miten ja millä laajuudella oikeutta toteutettaisiin, mikäli huoltajat asuvat eri lähikoulualueella tai vieraassa kunnassa. On myös ei eroperheitä, joissa lapset hyötyisivät siitä, ja olisi perusteltua, jos järjestettäisiin koulukuljetus muualle kuin kotiosoitteesta/kotisoitteeseen.
- Nykyisissä hankintasopimuksissa ei ole huomioitu kuljetuksia kuin yhdestä osoitteesta oppilasta kohden. Näin ollen logistisia resursseja ajoneuvokoon säännöllisestä muuttumisesta reiteillä tai ajoreittien ja aikataulujen muuttumisesta tällaisten tarpeiden perusteella, ei ole huomioitu. Lisäksi kuljetustarve voisi vaihdella viikottain, jopa päivittäin, joka ei edesauta säännöllisiä kuljetusjärjestelyitä.
- Perusopetuslaki ja sivistyslautakunnan hyväksymät esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevat periaatteet kohtelevat eroperheiden oppilaita samanarvoisesti muiden oppilaiden kanssa. Tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta kahdesta osoitteesta oppilaille, jotka huoltajien eron seurauksena asuvat kahdessa eri osoitteessa.
- Lapsen huoltajilla on lain mukainen vastuu alaikäisen lapsen hoidosta ja valvonnasta sekä niistä aiheutuneista kustannuksista. Lapsen koulumatka on osa tätä vastuuta silloin, kun oppilas ei ole oikeutettu koulukuljetukseen.
- Oppilas, joka ei ole tällä hetkellä tarvitse koulukuljetusta, voisi tarvita sitä sen jälkeen jos kuljetus järjestettäisiin toisen vanhemman luota ja siten kuljetettavien oppilaiden määrä kasvaa

Lisätiedot: kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, p. 040 314 5467

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta oppilaalle kahdesta osoitteesta molempien vanhempien luota, jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus.

Tällaisessä tilanteessa yhdenvertaisten kuljetusten järjestämiseen liittyisi monia haasteita kuljetusjärjestelyjen toteuttamisen kannalta (haasteet avattu esittelytekstissä).

Lisäksi muutoksella tulisi olemaan kustannusvaikutuksia, koska kuljetustarvetta tulisi olemaan nykyistä enemmän ja todennäköisesti pidempiä matkoja.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Päätös:

Lautakunta päätti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseen.

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta oppilaalle kahdesta osoitteesta molempien vanhempien luota, jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus.

Tällaisessa tilanteessa yhdenvertaisten kuljetusten järjestämiseen liittyisi monia haasteita kuljetusjärjestelyjen toteuttamisen kannalta (haasteet avattu esittelytekstissä).

Lisäksi muutoksella tulisi olemaan kustannusvaikutuksia, koska kuljetustarvetta tulisi olemaan nykyistä enemmän ja todennäköisesti pidempiä matkoja.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Käsittely

Annika Warras-Stjernvall esitti, että asia palautetaan valmisteluun tarkempien kustannusvaikutusten selvittämiseksi (esim. Nurmijärven malli).

Päätös:

Kuntakehityslautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Kuntakehityslautakunta 16.02.2022 § 24

Aloitteessa esitettyjä asioita on selvitetty edelleen ja selvitetty esim. Nurmijärven mallia.

Nurmijärven malli: Mikäli oppilas asuu kahden eri huoltajan kanssa kunnan alueella eri osoitteissa kokonaiset vuoroviikot ja mikäli maksuttoman kuljetuksen myöntämisen ehdot täyttyvät, oppilaalle järjestetään koulukuljetus.

Todellista tarvetta, kuljetusjärjestelyjä ja siten kustannuksia ei pystytä kuitenkaan arvioimaan Mäntsälän osalta tarkemmin.

Aiemman käsittelyn mukaiset asioita olisi mm. huomioitava kuljetusten järjestämisessä:

- Miten ja millä laajuudella oikeutta toteutettaisiin, mikäli huoltajat asuvat eri lähikoulualueella tai vieraassa kunnassa. On myös ei eroperheitä, joissa lapset hyötyisivät siitä, ja olisi perusteltua, jos järjestettäisiin koulukuljetus muualle kuin kotiosoitteesta/kotiosoitteeseen.
- Nykyisissä hankintasopimuksissa ei ole huomioitu kuljetuksia kuin yhdestä osoitteesta oppilasta kohden. Näin ollen logistisia resursseja ajoneuvokoon säännöllisestä muuttumisesta reiteillä tai ajoreittien ja aikataulujen muuttumisesta tällaisten tarpeiden perusteella, ei ole huomioitu. Lisäksi kuljetustarve voisi vaihdella viikoittain, jopa päivittäin,

joka ei edesauta säännöllisiä kuljetusjärjestelyitä.

- Perusopetuslaki ja sivistyslautakunnan hyväksymät esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevat periaatteet kohtelevat eroperheiden oppilaita samanarvoisesti muiden oppilaiden kanssa. Tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta kahdesta osoitteesta oppilaille, jotka huoltajien eron seurauksena asuvat kahdessa eri osoitteessa.
- Lapsen huoltajilla on lain mukainen vastuu alaikäisen lapsen hoidosta ja valvonnasta sekä niistä aiheutuneista kustannuksista. Lapsen koulumatka on osa tätä vastuuta silloin, kun oppilas ei ole oikeutettu koulukuljetukseen.
- Oppilas, joka ei ole tällä hetkellä tarvitse koulukuljetusta, voisi tarvita sitä sen jälkeen jos kuljetus järjestettäisiin toisen vanhemman luota ja siten kuljetettavien oppilaiden määrä kasvaa

Lisätiedot: kuntakehitysjohdaja Vesa Gummerus, p. 040 314 5467

Kuntakehitysjohdajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta oppilaalle kahdesta osoitteesta molempien vanhempien luota, jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus.

Tällaisessä tilanteessa yhdenvertaisten kuljetusten järjestämiseen liittyisi monia haasteita kuljetusjärjestelyjen toteuttamisen kannalta (haasteet avattu esittelytekstissä).

Lisäksi muutoksella tulisi olemaan kustannusvaikutuksia, koska kuljetustarvetta tulisi olemaan nykyistä enemmän ja todennäköisesti pidempiä matkoja.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Samalla lautakunta esittää, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsittelyksi.

Käsittely: Annika Warras-Stjernvall esitti asiaa palautettavaksi tarkempaa kustannus selvitystä varten. Timonen, Eerola ja Inkinen kannattivat.

Päätös: Kuntakehityslautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Kuntakehityslautakunta 16.03.2022 § 44

Aloitteessa esitettyjä asioita on selvitetty edelleen ja saatu Nurmijärveltä lisää taustatietoa asiaan.

Todellista tarvetta, kuljetusjärjestelyjä ja siten kustannuksia ei pystytä kuitenkaan arvioimaan Mäntsälän osalta tarkemmin.

Lisäksi tiedossa on, että STM koostaa nyt lausuntopalautetta

vuoroasumista koskevasta selvityksestä (toimenpidesuunnitelma lainsäädännön ja toimintatapojen uudistamiseksi vuoroasuvien lasten tilanteissa), jossa myös koulukuljetusasiat ovat esillä. On perusteltua odottaa valtakunnallista selvitystä ja mahdollisesti tulevia linjauksia/lakimuutoksia asiaan.

Lisätiedot: kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, p. 040 314 5467

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys

Kuntakehityslautakunta antaa vastauksenaan aloitteeseen, että tällä hetkellä ei ole perusteita myöntää koulukuljetusta oppilaalle kahdesta osoitteesta molempien vanhempien luota, jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus.

Tällaisessa tilanteessa yhdenvertaisten kuljetusten järjestämiseen liittyisi monia haasteita kuljetusjärjestelyjen toteuttamisen kannalta (haasteet avattu esittelytekstissä asian aiempien käsittelyjen yhteydessä). Lisäksi muutoksella tulisi olemaan kustannusvaikutuksia, koska kuljetustarvetta tulisi olemaan nykyistä enemmän ja todennäköisesti pidempiä matkoja.

Lisäksi tiedossa on, että STM koostaa nyt lausuntopalautetta vuoroasumista koskevasta selvityksestä, jossa myös koulukuljetusasiat on esillä. On perusteltua odottaa valtakunnallista selvitystä ja mahdollisesti tulevia linjauksia/lakimuutoksia asiaan.

Kuntakehityslautakunta lähettää vastauksen edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Samalla lautakunta esittää, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsittelyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan lisäyksellä, että lautakunta edellyttää sivistyslautakunnan kanssa yhteispalaveria koulukuljetusjärjestelyihin liittyen, koska esim. yläasteikäisten kuljetus kahdesta osoitteesta on jo nyt todennäköisesti järjestettävissä.